

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою курсу є забезпечення знаннями основних положень термінології української та англійської мов у підготовці майбутніх філологів та перекладачів.

Сформувані у студентів уявлення про лексику сучасної іноземної мови як системи, про закономірності її функціонування і розвитку; усвідомлювати основні тенденції розвитку лексичної системи іноземної мови, зокрема принципи утворення та закономірності вживання нової лексики; використовувати терміни у мовленні та перекладу даного лексичного прошарку у майбутній професійній діяльності із урахуванням семантики, джерела походження і стилістичних особливостей термінів; виявляти труднощі при перекладі термінів і знаходити адекватні засоби перекладу нових лексичних одиниць.

Основними завданнями вивчення дисципліни є формування у студентів наукових уявлень про терміни, забезпечення студентам знання, необхідних для вільного орієнтування в основних поняттях та визначеннях, які застосовуються в термінології; ознайомлення студентів з основними типами, способами творення, структурно-семантичними особливостями, стилістичними та соціолінгвістичними функціями сучасних термінів; навчання їх правильно підбирати терміни при перекладі; розвиток вміння самостійно працювати з новітньою науковою інформацією та довідниковими матеріалами; знайомство студентів з основними перекладацькими розбіжностями в англійській та українській мовах; узагальнення відомостей з цього питання, які були одержані при вивченні інших мовних курсів (неологія, теорія і практика перекладу (англійська мова), вступ до перекладознавства, сучасна українська мова, тощо).

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ

Ціннісно-сміслова компетентність (формування та розширення світогляду студента в області всебічного використання іноземної мови в діловому середовищі);

Загальнокультурну компетентність (розуміння культурних, історичних та регіональних особливостей англійськомовних країн для міжкультурної комунікації та ведення партнерських відносин);

Навчально-пізнавальну компетентність (формування у студента зацікавленості до вивчення іноземної мови з подальшим використанням одержаних знань у професійній діяльності з метою розвитку креативної складової компетентності; оволодіння розмовними та письмовими навичками; здатність студента формувати цілі дослідження та, з метою їх вирішення, вміння знаходити рішення у нестандартних ситуаціях при спілкуванні іноземною мовою);

Інформаційну компетентність (розвиток вмінь студента до самостійного пошуку, аналізу, структурування та відбору потрібної інформації з іноземних джерел в рамках професійної діяльності);

Комунікативну компетентність (розвиток у студента навичок роботи в команді шляхом реалізації групових проєктів, вміння презентувати власний проєкт та кваліфіковано вести дискусію у досліджуваній сфері іноземною мовою);

Компетентність особистісного самовдосконалення (елементи фізичного, духовного й інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції та самопідтримки; підтримка постійної жаги до самовдосконалення та самопізнання, шляхом постійного пошуку нетрадиційних підходів).

ОБСЯГ ЗАНЯТЬ

Обсяг:	3 кредити ЄКТС
Кількість модулів:	2
Звітність:	Залік
Лекцій за семестрами, год	15
Практичних занять за семестрами, год.	15
Самостійної роботи за семестрами, год	60

ОПИС КУРСУ

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Термін як одиниця терміносистеми.

Історія розвитку українського термінознавства. Теперішній етап розвитку української науково-технічної термінології. Основні напрямки термінознавства. Визначення терміна та терміносистеми. Основні ознаки термінів та класифікація термінів. Структура термінів: словотворчі типи. Внутрішня форма та етимологія; зовнішня форма термінологічних одиниць. Однокомпонентні та багатоконпонентні терміни.

Тема 2. Шляхи виникнення термінів та основні прийоми перекладу термінів.

Способи творення термінів. Побудова термінів шляхом використання внутрішніх ресурсів мови, запозичень та шляхи термінологічних запозичень. Шляхи утворення термінів на прикладі комп'ютерної англійської терміносистеми. Способи перекладу термінологічних одиниць в науково-технічному тексті. Перекладацькі трансформації. Мовні паралелі: види, форми та причини виникнення. "Несправжні друзі перекладача": групи, причини виникнення. Пам'ятка перекладачеві науково-технічних текстів. Відтворення українських слів латинкою. Системи української транслітерації. Власні назви. Їх види. Особливості перекладу окремих груп назв.

МОДУЛЬ 2

Тема 3. Неологія як об'єкт лінгвістики.

Історія виникнення неології. Мета, завдання, предмет неології. Причини виникнення неологізмів. Співвідношення okazіоналізмів з неологізмами. Функції та ознаки okazіоналізмів. Стилистична, психолінгвістична, лексикографічна теорії неологізмів.

Ономасіологічна теорія І.С. Торопцева. Класифікація нової лексики. Способи утворення нової лексики.

Тема 4. Термін у художньому тексті та термінологічне планування .

Термінологічні одиниці в художньому тексті. Труднощі розпізнавання термінів у текстах літературних творів. Переклад термінів у художньому тексті. Пам'ятка перекладачеві. З історії термінологічного планування. Термінологічна модернізація та стандартизація. Термінологічне планування в Україні

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Способи перекладу багатосемантичної термінології. Алгоритми перекладу текстів за тематичним принципом. Особливості перекладу суфіксів в різних терміносистемах. Способи перекладу нових термінів, які ще не мають усталених варіантів перекладу. Особливості перекладу комп'ютерної термінології. Особливості перекладу економічної термінології. Особливості перекладу юридичної термінології.

ТЕМАТИКА (ЗМІСТ) САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Значення робіт австрійського вченого Огеяна Вюстера Нубасова для термінотворення. Основні завдання термінів. Пан-європейський елемент у європейських мовах. Будова готового вигляду статті стандарту. Визначення терміну різними науковцями. Актуалізація та верифікація. Явище синонімії в сучасній термінології. Загальнонавчана, загальнонаукова та вузькогалузева лексика. Зовнішня форма термінологічних одиниць у світлі теорії про мовні інтерференції. Трансформація загальнолітературного слова у термін. Міжгалузева трансформація терміна. Повторна інтрагалузева номінація. Контекстуально-семантичний аналіз термінів трансформів. Афіксальна система термінології. Контекстуальносемантичний аналіз афіксальних термінів. Терміни-складні слова. Терміни-усталені словосполучення

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Агарков І. Структура видавничої термінології // Друкарство — 2000 — С. 20–23.
2. Білозерська Л. П., Возненко Н. В., Радецька С. В. Термінологія та переклад. В.: Нова книга, 2010. — 232 с.
3. Д'яков А.С. Основи термінотворення: Семантичні та соціолінгвістичні аспекти/ А.С. Д'яков, Т. Р. Кияк., З. Б. Куделько./-К.: Вид. дім "KM Academia", 2000.-218 с.
4. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово- стилістичні проблеми/В.І.Карабан/ - Вінниця: Нова книга, 2004. - 576 с.
5. Войтів Г. Лексикографія // Записки перекладацької майстерні. – Львів, 2001. – с. 157-180
6. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства. Підручник / І. В. Корунець/- Вінниця: Нова Книга, 2008. - 512 с.
7. Черноватий Л. М. Переклад англо-мовної технічної літератури. Електричне та

- електронне побутове устаткування. Офісне устаткування. Комунікаційне устаткування. Виробництво та обробка металу. / За редакцією Л.М. Черноватого, В.І. Карабана./ Навчальний посібник. - Вінниця: Нова Книш 2006.-296 с.
8. Неологія англійської мови: опорний конспект лекцій для студентів напряму підготовки 7.02030304 – «Переклад»/ Уклад.З.М.Корнева – К.:НТУУ «КПІ», 2007. – 32 с.
 9. Білозерська Л.П. Термінологія та переклад. Вінниця: Нова книга, 2010. 232 с.
 10. Кузнецова І.В. Особливості формування економічної термінології за допомогою семантичної деривації // Наукові записки Серія «Філологічна» Випуск 14. Міжкультурна комунікація: мова – культура – особистість. Острог, 2010. С.375-381.

Додаткова

1. Зарицький М. С. Актуальні проблеми українського термінознавства: Підручник для студ. вищих навч. закл. / Національний технічний ун-т України «Київський політехнічний ін-т». — К. : Політехніка; ТОВ Фірма «Періодика», 2004. — 124 с.
1. Горелікова С. Н. Природа терміна і деякі особливості термінотворення в англійській мові // Вісник ОДУ. 2002. № 6.
2. Англійсько-український юридичний словник/Укладач В. І. Карабан/ «Нова книга», Вінниця - 2004.
3. Великий українсько-англійський словник/Укладачі Е. Ф. Попов, М. І Бала./ Чумацький шлях, 2007. - 1890 с.
4. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад, і голов, ред. В. Т. Бусел/ - К., Ірпінь: ВТФ "Перун", 2001. - 1440 с.
5. Зацний Ю.А., Янков А.В. Інновації у словниковому складі англійської мови початку ХХІ століття:англо-український словник. – Вінниця: Нова книга, 2008. – 360 с.
6. Oxford Russian-English, English-Russian dictionary/Edited by Marcus Wheeler and Boris Unbegaun/ Oxford University Press./-2000.
7. Кияк Т. Р. До питання про «своє» і «чуже» в українській термінології. // Мовознавство. 1994. № 1. С. 22–25.
8. Кузнецова І.В. Семантичні процеси формування термінологічних систем // Нова філологія. Збірник наукових праць. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. № 42. С. 107-112.
9. Куш С.О., Кузнецова І.В. Переклад галузевих науково-технічних текстів: навчальний посібник. Запоріжжя : Кругозір, 2015. 360 с.

ВИМОГИ ВИКЛАДАЧА: студент повинен розуміти, що його поведінка та дії знаходяться під пильною увагою товаришів, батьків, викладачів, потенційних роботодавців і суспільства та визначають обличчя Університету. Виходячи з цього, студенти мають поводитися таким чином, щоб підтримувати високу репутацію Університету. Студент Університету старанно і чесно навчається з метою здобуття високоякісної освіти і навичок для задоволення своїх потреб, вимог держави, роботодавців, суспільства.

ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ результатів навчання визначається Положенням про контроль та оцінювання якості знань студентів в Українському державному університеті залізничного транспорту.

Формування оцінки за 100-бальною шкалою

Максимальна кількість балів	
Вид контролю	Сума балів
Поточний контроль:	до 60
• тестові завдання до теми	до 10
• опрацювання матеріалу практичного заняття	до 25
• робота з різноманітними джерелами інформації по темі	до 25
Модульний контроль	до 40

Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач вищої освіти за модуль, становить 100 (до 60 балів поточного контролю та до 40 балів модульний контроль). Середнє арифметичне суми модульних оцінок складає оцінку за семестр. При заповненні заліково-екзаменаційної відомості та залікової книжки і індивідуального навчального плану (при успішній здачі іспиту) здобувача вищої освіти, оцінка, виставлена за 100-бальною шкалою, повинна бути переведена до національної шкали (відмінно, добре, задовільно (незадовільно) та шкали ECTS (A, B, C, D, E, F).

Визначення назви за шкалою ECTS	За 100 бальною шкалою	ECTS Оцінка
Відмінно – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	90-100	A
Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	82-89	B
Добре – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок	75-81	C
Задовільно - непогано, але зі значною кількістю недоліків	69-74	D
Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії	60-68	E
Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим як отримати залік або екзамен (без повторного вивчення модуля)	35-59	FX
Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота (повторне вивчення модуля)	<35	F

Кодекс академічної доброчесності Університету доступний за посиланням: <https://kart.edu.ua/wp-content/uploads/2020/06/kodex.pdf>